ԹԻՒ 302 ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵԱՅ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1881 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

10 փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10 փարայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 80 ղրուշ եւ զառաւաց համար 7 արծաթ մեհիւտ կանխիկ. գառաւական թղթատարութեան ծախքը մեր վրայ է: վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կընդունուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Հայրենիքի Բիզա փաշա խան թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չէ տրուիր: Յանուցմանց տողը մեկ անգամի համար 3 ղրուշ. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կըլլայ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԿ

Ինչպէս երեկ գրած էինք, պատերազմական տուգանաց բանակցութիւնք քանի մ'օր դադրած էին, վասն զի ռուսական պատուիրակները այս խնդրոյն վերաբերեալ հրահանգի կըսպասէին իրենց կառավարութենէն: Սոյն հրահանգը քանի մ'օր առաջ հասած ըլլալով, Յանձնախումբը վերսին դումարեցաւ շաբաթ օր. և թէև Բ. Դրնէն յուսուելիք երաշխաւորութեան վրայ երկար վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ, սակայն արդիւնք մը չդոյացաւ:

— Ղալաթիոյ դրամատներք ալ շաբաթ օր ժողով մ'ըրին Բ. Դուռը, որոյ մասին ֆար հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ:

1879 տարւոյ նոյեմբեր ամսուն մէջ կայսերական գանձուն և դրամատներոց մէջ կնքեալ պայմանագրութեան մը նայելով, այս վերջիններէն 8,750,000 ոսկի կը պահանջեն: Օսմանեան և եւրոպացի պատուիրակներու և Ղալաթիոյ դրամատէրերու կողմանէ պատրաստակալ ծրագրի մը համեմատ, այս վերջիններէն 8,180,000 ոսկւոյ պահանջք մ'ունին դեռ կայսերական գանձէն. իսկ անուղղակի տրոց վարչութիւնը յիշեալ դրամատներոց յանձնուելէ ի վեր այս գումարէն 580,000 ոսկի իշեր է: Օսմ. և եւրոպացի պատուիրակները այս պարագին ի հաշիւ տարւոյ տարի վճարելիք գումար մը սահմանել ուզեր են: Այս մասին թէև երկար վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցեր բայց համաձայնութիւն դոյացեր է:

«Հետևաբար այսօր երկուշաբթի (երեկ) բոլոր պատուիրակները և Ղալաթիոյ դրամատներք վերջին անգամ Բ. Դուռը պիտի գումարին վերջնական որոշումը կնքելու համար:

— Կրետէի լրագիրը վերջին վիճակագրութենէ մը քաղելով կըսէ թէ ամբողջ կղզւոյն բնակչաց թիւը 276,235 է, որոյ 71,600ը մահմէտական և 202,706ը քրիստոնեայ են: Այս թուէն դուրս են 3000 հոգի որք վանքերու, հիւանդանոցներու, բանտերու և քաղաքապահ ղօրաց բանակին մէջ կը դտնուին:

— Կալկաս լրագիրը կը գրէ թէ կարսի տաճիկները կը չարունակեն դաղթել. ուստի երեսց տուները վար գնով Հայոց և ռուս մալականներուն կը ծախեն. ասոնք ալ շատ անգամ գանոնք կը վերցնեն վառելու համար: Կարսի մէջ ժամանակէ մ'ի վեր տարօրինակ ցուրտ կըլնէ, և ասմէն բան չափազանց սղել սկսեր է:

— Զմիւռնիոյ Լիմիթասիալ լրագրէն՝

Գողութիւնք քաղաքիս մէջ չատնալ սկսան. առջի գիշեր իտալացի վաճառականի մը խանութը պարպեցին և սընտուկին մէջ գտնուած 30 ոսկին յափշտակեցին:

Չորեքշաբթի գիշեր Պուճա գիւղին մէջ սոսկալի սպանութիւն մը տեղի ունեցաւ: Մառայ մը իւր տիրոջ հետ կըռուելով, դանակի երկու հարուածով սպաննեց զայն:

Անցեալ օր Սէնթ-Աննայի հովտին մէջ Զէյմէյի որմնադործի մը դիակը գըտնուեցաւ. խեղճին գլուխը վզէն բաժնուած և ձեռքերը չուանով մը ետին կապուած էին:

— Կաղէթ ոը լա Փրուա լրագիրը Ալի Նիզամի վիշայի մասին հետևեալ տողերը կը գրէ.

«Կայսրը յոյժ զարմացաւ տեսնելով որ Ալի Նիզամի վիշա Իմթիյազի պատուանշանը կայսեր ներկայացնելու առեն ուղիղ դերմաններէն կը խօսէր:

«Ն. Կ. վեհափառութիւնը պալատան մէջ ճաշ մը տալով, սեղանին վրայ ըսաւ թէ Ալի Նիզամի վիշա դերմանական լեզուաւ կայսեր հետ խօսող առաջին թուրքն էր: Պերլինի վեհաժողովին օսմանեան պատուիրակ Մէհմէտ Ալի դերմաներէն և ասկէ առաջ Պերլին ղըրկուած թուրք պատուիրակ Սրիսթարքի պէյ յոյն մ'էր:

— Դեկտեմբեր 19 թուով Դահիրէէն հետևեալը կը գրեն:

Սուտանի մէջ անկարգութիւնք ծագեր են: Յատնօտայի կուսակալը 150 հոգիով, ասկէ առաջ Եգիպտոսի ուշադրութիւնը դրաւող սուտ մարգարէի մը վրայ քալելու գնաց: Սակայն այս վերջինը 1500 հոգի սընտալով հետը եգիպտական բոլոր զօրքերը ջարդեց, և նոյն ինքն կուսակալն ալ սպաննեց:

Սուտանի կուսակալը նոր օգնութիւն կը խնդրէ այժմ:

Պատերազմական պաշտօնեան կը խորհի խաղալ կիներու գունդը ղրկել ի Սուտան Ալտահ պէյի հրամանատարութեամբ որ վերջին անկարգութենեն ետեն Տամիէթի ղրկուեցաւ: Նախարարը կը յուսայ թէ այս գունդը նորա հրամանին պիտի հնազանդի:

Սուտանի կուսակալը պաշտօնանկ պիտի լինի:

— Գեկտ. 19 թուով ալ Սուէյշէն հետևեալը կը գրեն:

Հոս անկարգութիւն մը ծագեցաւ ղինուորի մը սպանութեան պատճառաւ: Նախ այնպէս կարծուած էր թէ իտալացի մը սպաննած էր զայն. բայց յետոյ յայտնուեցաւ թէ մարգասպանը Պէտուին մ'է:

Ջինուորները կառավարիչը պաշարեցին և յետոյ բանտարկեցին. նորա օգնականն ալ վիրաւորեցին:

Անկէ վերջը կառավարչին ապարանքին դուռը գոցեցին և հիւպատոսներուն ներս մտնել արգիլեցին:

Ժողովուրդը զինուորաց հետ է: Քաղաքն այժմ խաղաղ է: Դահիրէէն նրեք պէյերէ բաղկացեալ քօմիսիոն մը դռընվակ քննութիւն պահանջեց:

— Մուսուլի Ասորի արքեպիսկոպոսին կողմանէ փարիզի Մօնտ լրագրին ուղղեալ նամակ մը Ասիոյ մէջ կաթոլիկութեան տարածման մասին հետևեալ տեղեկութիւնները կուտայ:

«Մուսուլի առաջնորդութեան ներքև գտնուող գաւառաց մէջ Ձէզիրէ-Քարտու մեծ տեղ և փառաւոր անուն մը բռնած է: Հոս 13 դարէ ի վեր կաթոլիկ կրօնքը անհետացած էր. սակայն նորէն հաստատուեցաւ:

«Մահմէտականք այս երկիրը չգրաւած պէթ-Զէպեէ կը կոչուէր. բաղմաթիւ դիւղեր ունի, որոց ամենէն կարևորն է Ազէխ գիւղը. Ձէզիրէ-Քարտուի մեր առաքելական պաշտօնին գլխաւոր կեդրոն ըրած եմ այս գիւղը:

«Ազէխ, Ձէպել-էլ-Թուր լերանց շղթային մէկ ծայրը 250 տունէ կամ ընտանիքէ բաղկացեալ գիւղ մ'է: Սորա բնակիչները ինչպէս այս գաւառին բոլոր քրիստոնեաները, վեցերորդ դարէ ի վեր հերետիկոս էին և Աւետարանին բարոյականը այնպէս այլափոխած էին որ քրիստոսը անուամբ և եթ կը ճանչէին: Սակայն 20 տարիէ ի վեր այս հերետիկոսներէն ոմանք դէպի կաթոլիկութիւն կը միտէին, դոր տեսնելով, անմիջապէս քահանայի մը յանձնեցի մեր սուրբ հաւատքը քարոզելու պաշտօնը. քիչ մը վերջը ուրիշ քահանայ մ'ալ ընկերացաւ:

«Բազմաթիւ ընտանիքներ հետզհետէ մեր ուղղափառ կրօնքը կընդունէին, սակայն չէին յարատևեր, վասն զի իրենց հերետիկոս հայրենակիցները վրըստին կը համոզէին. մինչև որ անցեալ տարի ասոնց քահանայներէն մին որ բաւական ազդեցութիւն ուներ ժողովըրդեան վրայ, չհեղով իւր գիւղին ժողովրդապետ կարդեցի և լիազօր իշխանութեամբ Ազէխ ղրկեցի։ Անմիջապէս եւ ընտանիք կաթոլիկութիւն ընդունեցին. հաւատացելոց թիւը հետզհետէ կը չատնար. և աւելի պիտի չատնար եթէ խեղճերը հալածանքէ չը վախնային։ Շատ անգամ ըսին ինձի թէ ամէնքն ալ կաթոլիկութիւնն ընդունելու պատրաստ են, եթէ զիրենք պաշտպանեմ և օգնեմ իրենց։ Ասոնց քահանայները բնաւ ասորերէն չեն գիտեր և տգէտ են. իսկ եպիսկոպոսները եկեղեցական տուրք առնելու համար ժողովուրդը կը հովուեն։

«Հաւատացելոց թիւը չատցնելու յոյս ունիմ, եթէ նիւթական միջոցներ ունենամ քիչ մը որք անհրաժեշտ են։ Արդէն Ազէխի մէջ կաթոլիկ հաւատարակութիւն մը հաստատուեցաւ. մեր պատկառելի Պատրիարք Մօնսինեօր Շէլհօ ձէպել-էլ-Թուրի միւս ծայրը Մէտիա քաղաքին մէջ ուրիշ հաստարակութիւն մ՝ալ կազմեց։ Պատրիարքը անցեալ տարուընէ իվեր իւր ազգականներէն Հալէպէն Մէրտին եկած է, Միջագետաց առաքելական գործերը ինքը տնօրինելու համար»։

Պօղոս մեծատանց ամենագեղեցիկ օրինակ մը կրնայ ըլլալ հետևեալը,

ՍՏԱՓՐԱՊՕԼ

Հոկտեմբեր ամսի 4ին այտեղի Հայոց նորակառոյց եկեղեցին օծեց չքեղ և մեծ հանդիսով Ասորեստանի Թեմին առաջնորդ Դէորդ արքեպիսկոպոս վեհապետեանը բազմաթիւ հոգևորական գործի հետ, որոնք հրաւիրուած էին մօտակայ տեղերից։ Ժողովուրդը օգուտ քաղելով աշնանային ամենապայծառ, դեղեցիկ օրից դիմած էր անհամար, ոչ միայն հայեր, այլ և քաղաքաթիւ օտարականները, որոնք հիացած մնացել էին փառահեղ հանդիսից։

Մարդկային չնորհակալական զգացմունքները չեն թոյլ տալիս լռել այն բարերար անձանց անունը մեծ պատկառանքով և երախտագիտութեամբ չարտասանել և բերկրալիր սրտով չը յայտնել ազգին այն մեծ և պատուելի անձանց անունը, որոնք չեն խնայում ոչինչ ջանք և աշխատանք իւրեանց կարողութեան չափ ազգին և մարդկութեան բարերարութիւն անել. այս յարգելի վեհանձ և չնորհակալութեան արժանի անձինքներն են Ստաւրապօլի ընակիչ հայ վաճառական Մարգար Բարդուղիմէոսեան Պոպովեանցը. ես չեմ կարող իմ թոյլ դրչովս ցոյցդատել նրա արած և ապագայում կատարելու խոստացած գործերի նշանակութիւնը հասկացնել, այլ դուք, բարեմիտ ընթերցողներ, կարող եք մի գաղափար կազմել իմ հետևեալ տողերից։

Պ. Պոպովեանցը տեսնելով իվաղուց անտի Ստաւրապօլի եկեղեցու խախուտ դրութիւնը և տեղացի ժողովրդոց փափաքը մի օրինաւոր եկեղեցի ունենալ, որոյ մէջ աներկիւղ կանգնած իւրեանց սրտից բղխած չերմ աղօթքը ուղղէին առ ամենաբարձրեալն Աստուած, մանաւանդ ևս իմանալով, որ նրանց չընչին հաւաքած գումարը ստորագրութեամբ չէ կարող մի ամենահասարակ եկեղեցի կանգնեցնել, վասն որոյ և այս բարեպաշտ անձը յայտնում է տեղիս հայ հասարակութեան իւր բարի կամքը, թէ յանձն է առնում կառուցանել եկեղեցին և այսպէս առնելով իւր ձեռքն այն վերոյիշեալ գումարը, որ է 10000 ռուբլի և Պ. Դեաչկեանցի նուիրած 20,000 հատ քարի հետ սկսում է շինութեան գործը և երեք տարուոյ ընթացքում աւարտեց այս գեղեցիկ և հոյակապ Աստուծոյ տաճարի չինքը մսխելով իւր սեպհական կարողութիւնից 60 հազարից աւելի։ Այս սուրբ գործը վերջացնելով նրա բարեգործական հոգին չը բաւականացաւ սրանով, այլ անցեալ ապրիլ ամսին մի երեկոյ հրաւիրելով իւր մօտ հինգ պատուաւոր անձանց և սոցա յայտնում է, թուղթը առաջները դնելով, իւր հրաւիրելու նպատակը հետևեալ խօսքերով.

«Բարեկամներ, ես Աստուծոյ օգնութեամբ կարողացայ հարստութիւն ձեռք բերել, բայց ի ցաւս սրտիս զրկուած եմ մի զաւակից. այս պատճառով ես այսօր կամենում եմ մասնակից առնել կարողութեանս աղգիս հարազատ զաւակաց նշանակելով կտակիս մէջ այս գումարները զանազան բարեգործական նպատակների, որոնք եթէ ես ինքս կենդանի լինիմ հետզհետէ կիրագործեմ, իսկ եթէ մահը կարճեց կեանքիս թելը, դուք պարտ եք իկատար ածել այս ամենը»։ ասաց ունկընդիր անձանց։ Հրաւիրուած պարոնները մեծաւ չնորհակալութեամբ ընդունում են նրա խօսքերը և կտակից կարգում են հետևեալ կէտերը. Նոր-Նախիջևանին նուիրում է 170 հազար ռուբլի, որը դնում է 10 տարիով պանգա, յետ 10 տարիից այս գումարը իւր տոկոսներով դառնում է 280,000 ռուբլի, որոց հանելով 30,000 ռուբլի նշանակում է Նախիջևանի աղքատանոցին, իսկ մնացեալ գումարը որ է 250,000 ռուբլիով, պէտք բացուի Նախիջևանի մէջ դպրոց «Պոպովեան» անունով. 2. Ստաւրապօլին 30,000 ռուբլի նշանակեց և կամենում է այս գումարով բանալ մօտ ժամանակներում Ստաւրապօլի մէջ մէկ օրինաւոր երեք դասարաններով Հայոց հոգևոր դպրոց, որը լինի հաստատուած կայսրից վեհափառ կաթողիկոսի միջնորդութեամբ. սրա մասին արդէն վաղուց յայտնել են վեհափառին, սակայն մինչև ցայսօր չկայ ոչ մի ձայն հոգևոր իշխանութեան կողմից։ Մինչև անգամ նախագիծ են պահանջել նորանցից ապագայ դպրոցի մասին, իսկ նրանք գարձեալ լռութիւն են պահում, բայց դորանից պարօնը նուիրում է 2000 ռուբլի դպրոցի տան նորոգութեան համար. 3. 10500 ռուբլի նուիրում է Ստաւրապօլում հիմնուելի Աղէքսանդրեան հիւանդանոցին այն պայմանաւ, որ վեց մահճակալ տեղաւորուի այն տեղ Պոպովեան անուամբ ոչ միայն հայերի, այլ և ինչ աղգի անգամ էլ որ լինին կարող են ընդունուել։

Այս ամէնը արդէն դրաւոր կերպով հաստատուած է նօտարից և ի թիւս այլնոյ անհետացած տեղը գացած տեսած էր։

Դպղիա 18 դարու միապետութեան մէջ 1793ի նման դիւցաբանական տարիները խիստ քիչ ունեցած էր։

Սակայն ասպետը բռնուած չէր։ անոր վրայ ա՛լ չէր խօսուեր։ Թագուհին այրի ամուսինէ և որը ի զաւակէ, լալով միայն գոհ կըլլար երբ առանձին մնար իւր աղջկան և քրոջ հետ։

Մանուկ արքայորդին կոչկակար Սիմոնի ձեռքը այնպիսի մարտիրոսութեան մը կըսկսէր որ երկու տարիէն իւր հօրը և մօրը հետ պիտի միանար։ Պահ մը հանդարտութիւն տիրեց։

Լեռնային հրաբուղխը ժիրօնտէնները լափելէ առաջ քիչ մը հանգիստ կընէր։

Մօրիս այս հանդարտութեան ծանրութիւնը զգաց, ինչպէս վոլթորկի առեն մթնոլորտին ծանրութիւնը կըզգան, և սիրոյ զգացումէն մղեալ նամակը վե-

---

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

Է.

ԵՐԴՈՒՄ

(Շար. տես Թիւ 901)

Այս սոսկալի օրէնքը ընդհանուր սարսափ պատճառած էր։

Կարմիր Տան ասպետը չափազանց գործունեայ և յանդուգն թշնամի մ՝էր. հետևաբար անոր փարիզ մտնելը և Թամփլի մէջ երեսիլը ամենախիստ միջոցներու պատճառ կրնար ըլլալ։ Քանի մը կասկածելի տուներու մէջ ամենասոսկալի խուզարկութիւններ եղան որոց նմանը տեսնուած չէր բնաւ։ Բայց այս ամէն խուզարկութիւնները բնաւ արդիւնք մը չունեցան բացի քանի մը դաղթական կիներէ որոնք դիւրութեամբ

լոյ ստորագրած են Գէորգ քահանայ Զաքարեանց, Բարդուղիմէոս քահանայ Բէկգիւլեանց։

Հրապարակաւ շնորհակալութիւն ենք մատուցանում մեծապատիւ Մարգար Բ. Պոպովեանցին, որն որ հետևեց այնպիսի անձանց, որոնք երբեմն երբեմն մեծ գործեր են կատարել յօգուտ աղքատութեան նաև մարդկութեան։

(Մեղու)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԻՐՔ

Լոնտրա 26 դեկ.

Սթանտար լրագրին հրատարակած հեռագրի մը համեմատ Ոչնչականք Բրօնչդատի նաւահանգիստը և քաղաքին մէկ մասը քանդեր են։

Ցիչեալ լրագրին վարչատեսչէն առած հեռագրի մը համեմատ, քաղաքին եկեղեցւոյն մէջ գողութիւն ընող հրէայ մը բռնուելով բոլոր ուժովը «կրակ կայ» աղաղակեր է։ Հրէին դառնում գոչումէն ժողովուրդը զարհուրելով չափազանց յուզուեր է, և աճապարանօք եկեղեցիէն փախած ատեն 30 հոգի ոտնակոխ մեռեր են, բազմաթիւ վիրաւորեալներ ալ կան։ Քաղաքին մէջ հրէից դէմ ապստամբութիւն ծագելով բոլոր հրէից խանութները կողոպտուեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուլղար անուամբ դրամատէր մը Պէյրութի մէջ Անօնիմ դրամատուն մը հաստատելու արտօնութիւն խնդրեր է Բ. Դրնէն։

— Հասարակային կրթութեան բարձրագոյն պաշտօնեայներէն Արիսթօքլէս Էֆ. երէկ դիշեր ժամը մէկ ու կէսին Պետական խորհրդոյ ընդհանուր դատախազին հրամանաւ ձերբակալուեցաւ։

— Տէյլի-Նիւզի թղթակից Պ. Օ'Տօնովայի դատաստանը Բերայի դատական տեղանին առջև տեսնուելով, Պ. Օ'Տօնովա 6 ամիս բանտարկութեան դատապարտուեր է, յետոյ այս վճիռը փոխուելով անմիջապէս Օսմ. հողէն դուրս ելնելը որոշուեր է. Օ'Տօնովա երէկ Անգղիա մեկնեցաւ։

— Եւրոպական լրագիրք կը գրեն թէ Յունաստանի կառավարութիւնը որոշեր է, իւր մասին լինկած օսմանեան պարտուց բաժինը չը հատուցանել մինչև որ Բ. Դուռը Հելլենական թղթատարութիւնը վերստին բանալու հրաման տայ։

— Բերայի լրագիրք կը գրեն թէ օսմանեան ոսիական մասին մէջ տաճկական կայսեր ողբերագիր մը ղրկուեցաւ, թէ քրիստոնեայք և թէ մահմէտականք ղինուորագրութենէ հաւասարապէս ազատ են։ Մահմէտականք արդէն օսմանեան պետութեան ալ ղօրք չեին տար, իսկ քրիստոնեայք գաղտնի քսմիթէներու թևակոխութեամբ զրգռուած են. ասոնք վերջին ապստամբութենէ ի վեր ըրած այնչափ զոհողութեանց փոխարէնը չտեսնելով յարմար առիթ կը փնտռեն աղգային անկախութիւն ստանալու համար։

— Տիգրանակերտէն Սթամպուլի գերուած նամակ մը հետևեալը կը քաղեմք։

«Հայկական թատերական խումբ մը որ 8 հոգիէ՝ այր և կին կը բաղկանայ, վերջին թղթատարով Հալէպէն հոս եկաւ բնակելու համար։

«Այսպիսի բան մը Տիգրանակերտի դաւառին պատմութեան մէջ մեծ նշանակութիւն ունի, ալան զի քաղաքիս բնակիչները Բարակէօզ-Պապաէն զատ բան մը տեսած չէին։

«Երբ Պ. և Տիկին Համբարձումեան՝ թատրոնին վերատեսուչք հոս եկան, կազմ լուսաւոր սրահ մը բացին ուր բազմութիւնը տեղերուն վրայ կռիւ ըրաւ, որոյ գիները 10, 5 ղրչ. և 100 փր. էին։

«Անձրևաց առատութիւնը արմտեաց գինը նուազեցուց. յորենին գինը 7 և 7½ դահեկանի մէջ կը տատանի»։

ԿԱՂԱՆԴ

ԵՒ

ՅՐԻՆԿԵՄԱՆ ՎԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ

Կեդրոն Նորայրի բառաթերթից, կեդրոն Չմշկանոյց Մսերեանի գրանց, Տփխուռ Փառոսի Հայաստանաց, եւայլն եւայլն։

ՀՈՍ

Կաղանդի վերաբերեալ զանազան նուէրներէ, դպրոցական դրքերէ, պատկերներէ զատ կը գտնուին նաեւ՝

Ընտիր մաքսրա թիրէ, լարձի եւ բապուճի համար, քանաւայի սամրաններ, քրօչկի օրինակներ, ծակոտած քանաւա թղթեր, կանանց եւ արանց համար 35 ղրչ. գնով քանկվալը լուսաթերին բօթինեներ, Նուռլեան կոշիկի ներկեր, զարմանալի աժանութեամբ Պրուսայի լաւկուններ, բաղնիքի թախըմներ, պուրնուզներ։ Կան նաեւ կաղդուրիչ գուտ քօնեաքներ, պօշտաններ եւլն եւլն։

Ամենէն աւելի ծնողք հոս գիմելու են 3 ղրչ. ի ձեռին՝ տօք. փէչաբմալճեանի առողջաբանութենէն մէկ մէկ հատ գնելու՝ եթէ կուզին որ իրենց զաւակները առողջ եւ կայտառ ըլլան։

Պօլիս Ուզուն չարչի Փիլիտ խանի կից

ԱՐՍԷՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ Եւրոպա դինի չինելու արհեստը լաւ ուսած է, այս անգամ Աղբիանու-պօլիս յատուկ դինի չինելով և մայրաքաղաքս բերելով խիստ ընտիր տեսակէն, փոքր և մեծ քանակութեամբ կը վաճառէ Գալաթիա Թուրշունլուս խան թիւ 15 վաճառատունը։

բոստին կարդաց, իւր գեղեցիկ մատանին համբուրեց և հակառակ երդումին միտքը դրաւ վերջին փորձ մ'ևս ընել։

Երիտասարդը բան մը խորհած էր. այն է ժարտէն տէ Փլանթի հատուածը երթալ և իւր պաշտօնակից քարտուղարէն տեղեկութիւն առնուլ։ Սակայն մը-սաածելով որ թերևս իւր անձանօթութենէն քաղաքական գործի մը խառնուած էր, իւր խորհուրդէն ետ կեցաւ, այսպիսի անզգուշութիւն մը իւր գեղանի սիրուհին յեղափոխութեան հրապարակը տանելով գայն գլխատութեան բեմը կը հանէր և անոր չնորհալիր և սիրուն գլուխը դետին կրձգէր։ Այս գաղափարը Մօրիսի երակաց մէջ սոսկալի սարսուռ մը տարածեց։

Ուստի որոշեց առանց տեղեկութիւն հարցնելու կինը վտառել, իւր յատակադիծը չատ պարզ էր. իրաքանչիւր դերան վրայ կախուած ցուցակը բաւական լոյս կրնար տալ իրեն. յետոյ պահապանները ուն հարցուփորձ ընելով, այս գաղտնիքը քիչ շատ կարելի էր լուսաւորուիլ։ Եւ արդէն իրր Լըփելըթիէ հատուածին քարտուղար հարցուփորձ ընելու կատարեալ իրաւունք ուներ։

Սակայն Մօրիս իւր անձանօթուհւոյն անունը չէր գիտեր. ուստի պարագայներու յարմարութեան պիտի նայէր։ Անկարելի էր որ այսպիսի հրապուրիչ կին մը իւր կերպարանաց ներդաշնակաւոր անուն մը չունենար, անուն մտգական կամ հրեշտակային, վասն զի երկիր իջած ատեն իրրև գերագոյն և գերբնական էակ մը պիտի ողջունէին ղինքն անշուշտ։

Անունը անսխալ առաջնորդ մը կրնար ըլլալ իրեն։

Մօրիս թուխ չուխայէ հատ թիկնոց մը հագաւ. գլուխը տօնական կարմիր գլխարկ մը դրաւ և առանց մեկու մը

բան մ'ըսելու ճամբայ ելաւ։ Ձեռքն ուներ խոշոր լախտ մը որ Հերակլէսի գէնքին կը նմանէր, և գրպանն ունէր Էէվիէլըթիէ հատուածին քարտուղարի թուղթը։ Այսպէս անիկա իւր նիւթական ապահովութիւնը և բարոյական երաշխաւորութիւնը ձեռքն անցուցած էր։

Սկսաւ Սէն Վիքթօր և Սէն-Ժակ փողոցները պտըտիլ և տուներուն դրան վրայ կախուած ցուցակները աչքէ անցընել օրուան լոյսով որ խոնարհելու վրայ էր։

Մօրիս հարիւրերորդ տունը հետևաբար հարիւրերորդ ցուցակը աչքէ անցուց առանց իւր անձանօթուհւոյն հետքը գտնելու. և ահա բարի կօշկակար մը ընթերցողին (վասն զի տուներուն ցանկը մեկիկ մեկիկ կը կարդար) անհամբերութիւնը տեսնելով, կօշիկ գործատանէն դուրս ելաւ և իւր ակնոցովը Մօրիսը գիտելով։

(Շարունակելի)

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1882 ՏԱՐՈՑ

Սեպհականութիւն Աղգ. Հիւանդանոցի Հայոց
Տպագրութիւն Արտմեան

Երկու հարիւր քառասուն երեսէ բաղկացեալ՝ սոյն ընդարձակ տպագրութիւնը բոլոր քուն Օրացուցէ կը պարունակէ հետեւեալ կարեւոր մոխ տեղեկութիւններն.

Վիճակագիր Տաճկաստանի.— Օսմանեան դեսպանք ի զանազան աշխարհս.— Գեսպանք եւ հիւպատոսք օտար ազբութեանց ի Մայրաքաղաքիս.— Տանկ Օսմանեան Սուլթանաց.— Իշխանութիւնք ընդ գերիչխանութեամբ Սուլթանին.— Հայրապետութիւնք Հայոց.— Պատրիարքութիւնք. Անդամք Աղգ. ժողովոյ եւ կրօնային ատենի. Անդամք Քաղաքային ատենի եւ Վարչական տեղեկի. Անդամք Ազմուկական տեղեկի, եւ Աղգ. կեդր. դատաստանի Անհատական տեղեկի, եւ պաշտօնեայք Պատրիարքարանի.— Ընդարձակ վիճակագրութիւն ազգութեանց՝ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ, Անգղիոյ, Աւստրիոյ, Ամերիկայի, Իտալիոյ, Պէլճիգայի, Նուիցերիոյ, Բորդուկալի, Տանիմարգայի, Մէքսիքոյի, Ճարոնի, Շուէտ Նորվէկիոյ, Յունաստանի, Զիլիի, Պարսկաստանի, Զինու, Պրազիլիոյ, Սպանիոյ եւ Հայտիայի.— Պատմութիւն ժամանակագրական երեւելի անցից.— Նոր ցուցակ գնոց հետագրութեանց Եւրոպական եւ Ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ — Նիհ (Թարիճա) հետագրի ըստ նոր կարգադրութեան Միջազգային հետագրութեանց.— Ցուցակ գնոց Եւրոպական Միջազգային Թղթատարութեանց. Եւրոպական նամակատունք ի Կ. Պոլիս, Գերմանական: Անգլիական, Աւստրիական, Ֆրանսական, Հնդկական եւ Ռուսական.— Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմանեան Միջազգային Թղթատարութեանց.— Ցուցակ գնոց Եւրոպական Տաճկաստանի երկաթուղեաց.— Ցուցակ գնոց եւ ժամանակացոյց եզիպտական, Մահմուտ, Աւստրիական, Մէսաժրի Մարիթիմ, Բաքլ Լէնէ եւ ընկ. եւ Ռուսական ընկերութեան չոգենաւուց.— Տոհոսաւոր եւ պարգեւաւոր արժէթուղթք գլխաւոր տէրութեանց եւ քաղաքաց Եւրոպիոյ, Ցուցակը պարգեւաց.— Այլեւայլք, Նորահնաբէս օլա Շուէտացւոյն ուղեւորութիւնն ի հիւսիսային բեւեռն, Ֆիլօքսէրա որդը, Զինու պարիսպը, Յորեն արտադրող երկիրք, երկաթուղեաց արագութիւնը, Գաղթականութիւն յԱմերիկա, Լրագրաց թիւը, Վաճառականութիւն ոսկւոյ եւ արծաթի, Գաղթականութիւն Հայոց ի Ձաւա.— Անգային մամուլ.— Գլխաւոր աղտաց դրամներուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի դրամներուն հետ.— Գլխաւոր աղտաց չափերուն բաղդատութիւնը Թուրքիոյ չափերուն հետ.— Բաղդատական յուցակ տարածութեանց եւ բնակչաց Եւրոպական աէրութեանց.— Ծանուցում, Աբամեան տպարան եւ Գրատուն Բարիզու.

Ի ծախուի մատնաւորապէս Աբամեան տպարանը և ամեն դրավաճառաց քով նաև Աղգ. Հիւանդանոցի դրասենեակը:

ԴԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՄ
ՆԱԽԱԴԻՏԵԼԻՔ
Բարոյական և քնական իրաց
Թարգմանութիւն Կարնոյ Ազգ. դպրոցի աշակերտաց

Ընթերցանութեան արժանի դրդոյք մ'է, եւ կրնայ նոր Տարւոյ առթիւ՝ խիստ յարմարացեալ իբր նուէր գործածուիլ: Կը գտնուի բոլոր դրավաճառաց քով եւ Ղալաթիա, Զաղըրեան Ցարութիւն էֆէնտիի Թղթավաճառանոցը, Թիւ 16: Գինն է 60 փարա: Շատ գնողներուն սովորականէն աւելի զեղչ կըլլայ:

ԻՕԺԼԷՆ ՍԻՒ
ՅԼՍՐՕՐԸ ՓԱՐԻՍ
Թարգմանեաց Կ. Ց. Փանոսեան

Սոյն հետաքրքրական վէպը տաճկերէն լեզուաւ տեսր առ տեսր կը հրատարակուի և արժանի է ամեն կարդի անձանց ընդունելութեան:

Ի դին 20 փարայ

ԴՈՐԾԱՐԱՆ ԵԼՆԻՃԻ ՏԵԱԽՈՏԻ
ԳՕՆՔԻ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ
Ղալաթիա· Սանտըգճըլար փողոց 109

Սորագրեալքս առեւտրական բոլոր պատասխանատուութիւնը մեր վրայ առնելով Գօճքի եղբարց եւ Շահինի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտըգճըլար փողոցը թիւ 130 գրասենեան հասատակելուս ի վեր՝ արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց բազմութենէն: Ամէն ոք լաւ գիտնալով մեր գործարանէն ելած ճոխագոյն ընտրութիւնը, ճաշակը եւ դիներուն չափաւորութիւնը տասակներուն համեմատութեամբ. ուստի եւ մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ տասարէզ մը տալ մեր գործառնութեանց:

Եւ նախ՝ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջուն դիմացը 109 թիւ տունին մէջ, եւ իբրեւ համեմատ ընդարձակութեամբը խիստ յարմարութիւն ունի թէ մայրաքաղաքիս թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ հրամաններն յոյժ դիւրացուցիչ կերպիւ եւ փութով կատարելու:

Երկրորդ՝ ծխախոտոյերէքն արտադրող ամեն կողմ եւ մանաւանդ յԻնիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մանաւոր խնամոք պատրաստել տալ բերքը եւ ահա այս խնամոց եւ զգուշութեանց չնորհիւն է որ այսօր ամենանախիր եւ հոտաւէտ ծխախոտներ կարող ենք ժամուակարարել նաեւ 150նոց, 200նոց, եւ 300նոց եւ աւելի բարձր դիներով ըստ տեսակին:

Այսուհանդերձ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է դիմել մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանտըգճըլար փողոց թիւ 109, եւ կամ ամեն ծխավաճառներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն:

Ծան. Օտար երկիրներէ ապրանք ուղղողները կը մանակցին այն մեծանշորհին, զոր ունինք կայսերական կառավարութենէն, որ է պատրօլի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով %ին 20չան կուտենան:

Վաճառատունկն են.

Ղալաթիա Սանտըգճըլար	թիւ	109
Զընտան գարու Չէօմլէկճիլէր	»	29
Էմին-Էօնիւ	»	56

ՏԷՄԻՐԴԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԸՆԹԱՑՔ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ
Նոր դասագիրքի
ԹՈՒՎԱԲԻՏՈՒԹԵԱՆ
(Մտաւոր և գրաւոր)
Առաջին ու երկրորդ տարիներու համար
Աշխատասիրեաց Յ. Գ-փալաքաչեան
Բ. Տպագրութիւն

Մանկավարժական արդի սկզբանց համաձայն պատրաստուած սոյն Դասագրքին առաջին տարին՝ երկրորդ տարւոյ յաւելմամբ և մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է և կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Գինն 3 ղրուշ:

ՆՈՒԻՐ ԿԱՂԱՆԴԻ
Պատկերազարդ
ԳՐԵՑ Ս. Ծ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Սոյն գիրքը՝ որ տղայոց համար խիստ յարմար է, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուն և կը պարունակէ իր մէջ զանազան մանրավէպեր, խրատներ և այլ բարոյական դասեր, որ դպրոցական երկսեռ ուսանողը անշուշտ կրնան մեծ օգուտ քաղել:

Կեդրոնատեղին է Ուզուն Չարչիճըլեանի գրատունը. կը գտնուի նաև բոլոր Հայ գրավաճառաց քով: Գինն 40 փարա: Դպրոցաց համար զեղչ կըլլայ:

ՏԷՐ-ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Ա. Ց. ԱԹԱԼԻՔԵԱՆ

ՓԱՆԱՍԻ
ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Կը ծախուի Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ:

Փանասին իւր օդատակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասին դեղագոյն եւ գաւառացոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ գարման հազիւ կը գտնուին: Փանասին բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է: Փանասին այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ:

Ջղային, յօդային եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տաղնապալալը կը հանդարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կարէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջքը կառնու:

Փանասէն ակռայի սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը դոցուին: Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանչք, հազ, չերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ախտեր, որոց սկզբնաւորաբար դրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն չատեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կառնուն: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետեւ է: Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ Եկնի-ճամիի դրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի դեղագործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին: